

Głównym celem proponowanego projektu jest odpowiedź na pytanie, dlaczego w obrębie podobnie datowanych pól nagrań inwentarzy kamiennych z obszaru Europy Centralnej (zdefiniowanej jako obszar obejmujący teren Czech, Słowacji, Polski oraz Węgier) obserwujemy znaczne różnice, zarówno w technice obróbki, jak również w typologii poszczególnych wyrobów.

Przejście od interpleniglacjału do górnego pleniglacjału (30-20 ka BP) wiązało się z pogorszeniem warunków klimatycznych, co doprowadziło do znacznych przeobrażeń paleośrodowiska. W tym okresie rozwinęła się kultura grawecka, której obecność na terenie Centralnej Europy związana była z pojawieniem się na obszarze południowych Moraw stanowisk kultury pavlovskiej. Początkową fazę jej rozwoju charakteryzowało półosiadłe osadnictwo oraz występowanie zbrojników geometrycznych. W okresie 25-20 ka BP dochodzi do zmiany dotychczasowego modelu osadniczego, miejsce półosiadłych społeczności zajęły bardziej mobilne grupy łowców-zbieraczy. Zmiany obejmują również inwentarz kamienny, w którym zanikają zbrojniki geometryczne, a pojawiają się jednozadziorce i noże kostienkowskie. Okres ten jest obecnie określany jako półnagrań.

Jak się powszechnie uważa, na zróżnicowanie inwentarzy kamiennych w sposób zasadniczy wpływał tryb życia oraz rodzaj zwierzyny łownej, na jaką polowano, natomiast pośredni wpływ wywierały czynniki klimatyczne i środowiskowe. Zgodnie z tym twierdzeniem podobnie datowane stanowiska, na których odkryto porównywalny zestaw fauny powinny zawierać zbliżony zespół narzędzi krzemienianych, a zwłaszcza ostrzy broni miotanej. Nie jest to jednak tak jednoznaczne, o czym świadczą dwa stanowiska (Kraków Spadzista oraz Milovice), gdzie pomimo występowania prawie wyłącznie szczątków mamuta, w inwentarzu narzędziowym przeważały albo jednozadziorce (Kraków Spadzista), albo drobne tylczaki (Milovice). Podobnie znaczne różnice w obrębie inwentarza kamiennego możemy obserwować w przypadku dwóch niedaleko położonych od siebie stanowisk południowej Polski - Krakowa Spadzistej oraz Jaksic II. Dlatego należy stwierdzić, że za powstawanie różnic w inwentarzach kamiennych nie jest odpowiedzialny tylko jeden czynnik (np. rodzaj dostępnego surowca kamiennego, sezon czy rodzaj zwierzyny, na którą polowano), lecz jest to proces bardziej złożony. Wyjaśnienie mechanizmu działania tego procesu pozwoli lepiej zrozumieć, jak na zmiany środowiska naturalnego w okresie plejstocenu reagowały grupy łowców-zbieraczy.

Oczekujemy, że wypracowany model kompleksowych badań pozwoli zrozumieć, jaki wpływ na kulturę ludzką miało środowisko naturalne, położenie geograficzne oraz interakcja pomiędzy poszczególnymi grupami ludzkimi, szczególnie w odniesieniu do stosowanych strategii łowieckich i ich podstaw egzystencji społeczności łowiecko-zbierackich. Planowane badania stanowisk pól nagrań będą pierwszymi tak wszechstronnymi i prowadzonymi na tak szeroką skalę badaniami w tej części Europy. Wypracowany w trakcie realizacji tego projektu model wieloaspektowych analiz będzie mógł być następnie wykorzystany przy opracowywaniu materiałów pochodzących z innych stanowisk archeologicznych. Nie oczekujemy, że inne zespoły w całości przyjmą nasze metody, chcielibyśmy jednak dać przykład, w jaki sposób należy prowadzić badania archeologiczne projektowane dla wybranego makroregionu geograficznego.